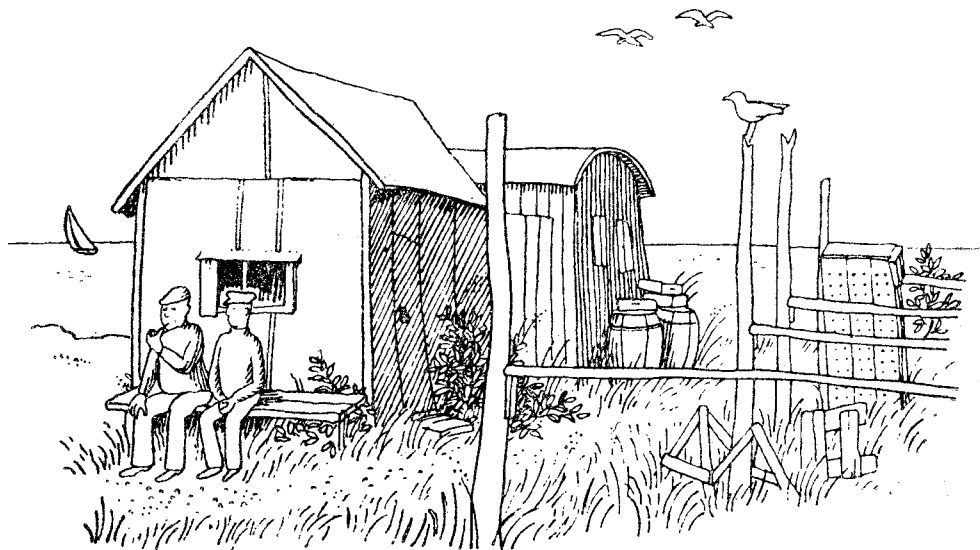

LIMHAMNS MILJÖFÖRENING

2021

Årsskrift

Ideell opolitisk förening

Innehållsförteckning

Presentation av Limhamns Miljöförening.....	3
Verksamhetsåret 2020.....	5
Kalender 2021.....	7
Limhamns Miljöförenings Bevarandepreis 2020.....	9
Vad händer med silorna i Limhamn?.....	13
Kvarteret Hägern, en ny bostadslösning på Limhamn	15
Håll Limhamn rent	17
Bakgårdar på Limhamn	18
Limhamns Folketspark	20
Vattenverkstaden på Limhamn... ..	22
Minnesord över Hans-Åke Arenklo och Carla Bodewall.....	23
Styrelsen 2019.....	25
Resultat/balansräkning.....	26

Limhamns Miljöförening

c/o C Westesson Sarvgränd 2 F, 216 12 Limhamn, tel 0708-77 76 63

Du kan nå oss på hemsidan www.limhamn.org
e-mail lmfinfo@gmail.com
samt på facebookgruppen Limhamns Miljöförening.

Medlemsavgift: Enskild 100 kr, Familj 130 kr
BankGiro: 237-4262

**Skriv namn, postadress och e-mailadress på inbetalningskortet
alternativt i meddelanderutan vid internetbetalning,
för Familjemedlemskap ange även antal familjemedlemmar!**

Denna årsskrift får gärna kopieras, förutsatt att källan anges.

Limhamns Miljöförening

Våra hoddor. Foto Tina N Mörnstam

Limhamns Miljöförening är en ideell och politiskt oberoende förening som verkat sedan 1974.

Vi arbetar främst med följande aktiviteter:

- Att främja miljömässigt goda boende- och trafikmiljöer genom att påverka Malmös detaljplaner och sprida information om dem.
- Att vårda vårt signum; våra fyra hoddor vid Götgatans mynning på Sibbarpsstranden.
- Att på årsmötet dela ut det årliga Bevarandepriiset till ägaren av en fastighet på Limhamn som bevarats och/eller renoverats på ett miljö- och skönhetsmässigt sätt det senaste året. Pristagaren utses sedan 1984 av en särskild Bevarandepriiskommitté. 49 hus har belönats sedan dess.
- Att inför årsmötet skriva och sprida denna Årsskrift.
- Att anordna möten, utflykter och diskussioner med föredragshållare som behandlar Limhamnsfrågor.

På Limhamn finns en särpräglad miljö med spår av fiskarsamhället och cementindustrin. Det fina läget vid vattnet med utsikt över Öresund och gränderna ger ett fint bidrag till miljön i stadsdelen. Vi hoppas att den stora nybyggnationen med nyinflyttningen ska ge en positiv påverkan utan att helt ta

bort Limhamns karaktär av ett gammalt fiskeläge.

Limhamns Miljöförening vill även påverka Limhamns framtida utveckling och utformning så att:

- den för olika tider typiska bebyggelsemiljön bevaras och att nya bostadsområden ges en variationsrik och ljus utformning
- projekt som avsevärt ökar trafikbelastningen på Limhamns gatunät undviks
- ökade möjligheter för lek, motion och idrott skapas
- det ska vara tryggt att gå till fots på Limhamn alla tider på dygnet
- upprätthålla goda kontakter med myndigheter och organisationer
- vi vill väcka och stimulera intresset för Limhamnsmiljön och hävda vår rätt till insyn i planeringsfrågor i ett tidigt skede. Vi har inte alltid lyckats, men vill ta nya tag.
- samarbeta med andra kulturföreningar, samt samla och sprida kunskap i miljöfrågor.

Medlemskap och kontakt.

Vi träffas vid årsmöte, höstmöte, öppna hoddor och vid strandstädning kring hoddorna.

Du når oss på lmfinfo@gmail.com.

Varmt välkommen som medlem!

ROSENGRENS METALLGJUTERI

Tillverkning av gjutna
Metallskyltar, Bokstäver, Design, Konst m.m.

Gottorpsvägen 56, 218 45 Vintrie
Tel: 040-15 24 50, fax: 040-16 29 86

www.rosengrensmetall.se

E-mail: info@rosengrensmetall.se

FÖRETAGET SOM GARANTERAR DIG

ETT HANTVERK PÅ HÖGSTA NIVÅ

FÖR SMÅ OCH STORA KUNDER

Tel 040-16 31 71. Mobil 070-778 21 52

Limhamnsvägen 111-113, Limhamn

www.hemplansbyggplat.se

Total EL B

DIN TOTALA EL-SERVICE LEVERANTÖR

ELEKTRIKER OCH TEKNIKER TILL DIN TJÄNST

EL / TELE / DATA / LARM
installationer, elbutik och utställning

www.totalel.se

040-6115910

Jour 040-25 14 04

INSTALLATÖRSFÖRETAGEN

Verksamhetsåret 2020

Möten och sammanträden

Limhamns Miljöförening hade under 2020 två allmänna medlemsträffar; Strandstämningen på våren och Öppna hoddor på hösten. Styrelsen hade åtta protokollförda sammanträden under verksamhetsåret.

Medlemmar

Föreningen har nästan 400 medlemmar inklusive familjemedlemmar. Medlemsavgiften för enskilt medlemskap är 100 kr/år och för familjemedlemskap 130 kr/år. Medlemsregister och protokoll finns hos sekreteraren.

Årsmötet med föredrag och utdelning av Bevarandepriset

Vi skulle hållit vårt 45:e Årsmöte i mars/april 2020 i Limhamns Konsthall (f.d. Tegnérskolan). Men Corona-restriktioner gjorde att vi valde att vänta med årsmötet. Och vi fick vänta och vänta och väntar ännu! Restriktionerna blev värre och värre.

I början av sommaren hade vi tänkt göra ett nytt försök med ett årsmöte utomhus vid hoddorna. Men då kom nya restriktioner som begränsade sammankomster till max åtta personer. Under hösten hyrde vi stora salen på Folket Hus, men ytterligare restriktioner stoppade oss igen.

2020 års bevarandepris för god byggnadsvård fick också vänta. Dock, den 25 november överlämnade vi priset direkt till pristagarna, vid deras 125 år gamla hus på Ankarsmedsgatan 14. Ulla Hårde, sammankallande i Bevarandegruppen, informerade om kommittén som delat ut bevarandepris sedan 1984. Ulla Hårde, ordförande i bevarandekommittén, berättade om husets historia, visade ritningar, nya och gamla bilder av huset samt läste upp motivering. Nuvarande ägare, Frida och Martin Montelin förärades en bevarandeprisplakett för 2020 års Bevarandepris, en nytryckt Limhamnsbok och blommor. Därefter berättade pristagarna mera om huset och visade många bilder. Se separat artikel på sidan 3.

Årsskrift 2020

Styrelsen arbetade under vintern 2019/2020 med Årsskrift 2020. Den utsändes tillsammans med inbjudan till årsmötet med avi för årsavgiften. Tina Mörnstam var som vanligt redaktör och pådrivare så att alla ”deadlines” kunde hållas. Styrelsen vill rikta ett stort tack till alla som på olika sätt bidragit med artiklar och annonser till årsskrift 2020 vilken förhoppningsvis var en intressant läsning. Årsskriften finns alltid tillgänglig på biblioteket, i brevlådorna på våra hoddor, i väntrummet hos Capio och Däckcenter samt i PDF-format på vår hemsida.

Utställningen Prisade Hus

Utställningen ”Prisade Hus” har uppdaterats och skulle visas på Församlingshemmet av Museiföreningen, med det blev också inställt. ”Prisade Hus” är en utställning om de 56 hus som Limhamns Miljöförening gett Bevarandepris sedan 1984. Utställningen är i form av skärmar med foton, en broschyr med karta och visas även i form av ett bildspel.

Strandstämningen

På lördagsförmiddagen den 2 maj hade föreningen strandstämning runt våra fyra hoddor vid Strandgatan/Götgatan. Vi hade stämningen i samarbete med kampanjen Nordiska Kusträddardagen som organisationen ”Håll Sverige Rent” står bakom. Stort tack till alla som kom. Vi samlade som vanligt många säckar ”främmande föremål”, som transporterades bort.

Hoddorna på Sibbarpsstranden

Vi hade ”Öppna hoddor” söndag 5 september. Vi bjöd de som kom på kaffe. En av föreningens fyra hoddor hade tyvärr utsatts för fönsterkrossning. På en av hoddorna hade dörren brutits loss. Ytterligare en av våra bänkar blev så förstörd att den inte längre gick att laga. Ett stort tack till Malmö stad som sedan tidigare rensade Kåsehamnen.

Per-Erik Mases har gett oss en ny lie och har tillsammans med Carl-Henrik Hagéus slagit och klippt gräset samt grävt upp kardborrar.

Föreningen tackar för det. Föreningen visar gärna hoddorna för intresserade personer och grupper.

Hemsidan och Facebook

Vi fortsätter vara tillgängliga på hemsida www.limhamn.org och Facebookgruppen Limhamns Miljöförening.

Malmö Stads detaljplaner

Styrelsen har som vanligt besvarat remisser och besökt samråd angående flera nya detaljplaner från Stadsbyggnadskontoret. Vi tittade bland annat på följande Detaljplaner:

- Dp 5618 om Elinelund
- Dp 5641 om Wesleykyrkans tomt, som ansökt om större byggrätt
- Dp 5626 om Öresundsgården för tillbyggnad
- Dp 5637, samråd som gäller för området vid gamla BM's Glas och Limhamns gamla Folkets hus vid Hyllie Kyrkoväg. Stadsbyggnadskontoret inbjöd endast till digitala samrådsmöten. Vi fortsätter att bevaka alla förslag om nya stadsplaner som berör Limhamn.

Övrigt

Höstmötet som vi brukar ha ställdes tyvärr in.

Miljöföreningen har ett arkivskåp på Öresundsgården i ett låst utrymme. Även i år har vi fått gåvor i form av foton med mera och pengar som inbetalts av medlemmar utöver årsavgiften. Föreningen tackar givarna.

Vi har haft gott samarbete med Limhamns Konstförening, Limhamns Museiförening och Gerhard Larssons Stiftelse.

Vår förening har inte haft någon ordförande eller valberedning det senaste året. Det innebär att medlemmarna måste komma med förslag. Det finns säkert många bland våra medlemmar som har erfarenhet av styrelsearbete tidigare i livet. Men, vi i styrelsen har tyvärr inte den kunskapen om våra medlemmar. Känner Du att Du skulle kunna bidra, eller känner Du någon annan som Du tycker är lämplig, tipsa oss. Vi i styrelsen vill gärna engagera fler medlemmar i föreningens arbete och även i styrelsen vill vi ha fler personer. Hör av dig till oss på LMFINFO@gmail.com

Under våren 2020 tog det digitala arbetet i hela samhället plötsligt fart, att zooma har blivit ett verb för många yrkesgrupper, inte bara fotografer. Allt fler började arbeta hemifrån. Hur skall föreningar verka i framtiden? En ny utmaning väntar oss. När kan vi hålla ett årsmöte igen?

Två personer som suttet i vår styrelse gick bort under året. Olle Hennix som bevakade allt som hände i Klagshamn på 80-talet avled under sommaren och dagen före julafton avled vår revisorssuppleant, Hans-Åke Arenklo. Se separat artikel.

Styrelsen

Du glömmer väl inte betala medlemsavgiften!

Medlemsavgift: Enskild 100 kr, Familj 130 kr
BankGiro: 237-4262

Skriv namn och adress på inbetalningskortet
alternativt i meddelanderutan vid internetbetalning,
för Familjemedlemsskap ange även antal familjemedlemmar!

Kalender 2021

- Årsmöte: Separat kallelse, vi följer utvecklingen av pandemin.
- Uppmärksammade av 2020 års Bevarandepreis
 - Utdelning av 2021 års Bevarandepreis
 - Sedvanliga årsmötesförhandlingar
- Strandstädning: Söndagen 2 maj kl. 10-12 i samarbete med ”Håll Limhamn Rent”
Samling vid våra hoddor, vid korsningen Strandgatan/Götgatan för
städning av stranden mellan Småbåtshamnen och Sibbarps badstrand.
Ta gärna med kaffekorg.
- Öppna hoddor: Söndag 5 september kl. 15-17. Föreningen bjuder in till knytkalas
med fika i solen vid hoddorna. Välkommen!
- Höstmöte: Datum och tema är ej bestämt. Information kommer på vår hemsida
och mejlas till de medlemmar som har angivit e-postadress.
**Epostadress kan anges vid betalningen av medlemsavgiften
eller skickas till LMFINFO@gmail.com.**

**Tips! Vill Du ha butiker och företag i Limhamn i morgon också?
Gynna dem då i dag!**

**DÄCK
PARTNER**

Limhamnsvägen 109 B, tel. 040-15 52 90

Öppet: Mån-Torsd 7-18, Fred 7-16
Lunch 12-13

www.dackcenter-autosport.se
info@dackcenter-limhamn.se

DÄCKCENTER
AUTOSPORT
med BMW Service *Limhamn*

Skatterådgivning Redovisning Revision

ALLREVISION

Auktoriserad Revisor A C Hansson

Gamlagatan 6, 216 12 Limhamn
Telefon 040-892 00
info@allrevision.se

Limhamns Miljöförenings Bevarandepreis 2020 Fastighet: Ankarsmedsgatan 14, kv. Leoparden 4

Foto: Ulla Hårde

En medveten och mödosam renovering av en äldre byggnad där kulturkrockar och överraskande lösningar har landat i ett tonsäkert och stilrent resultat. Ett fuktskadat och nedslitet hus har bit för bit anpassats till

2000-talets teknik och komfort samtidigt som husets ursprungliga form återbördats till området. En omvandling och kulturgärning som är synnerligen värd att belönas med 2020 års Bevarandepreis.

Bevarandegruppen, Limhamns Miljöförening:

Ulla Hårde, journalist och författare (ordförande). Rasmus Altenborg, arkitekt. Olof Martinsson, stadsantikvarie. Agneta Sallhed Canneroth, landskapsarkitekt. Jenny Lind Tyrstrup, lärare. Eva Dalin, limhamnshistoriker.

Gitarrbyggare räddade snickarens hus 2020 års Bevarandepreisade hus

Ankarsmedsgatan 14, år 2006

Det var strax innan julen år 2006.

Gitarrbyggare Johan Gustavsson och hus-trun, bibliotekarie Lena Edwall, letade efter en ny bostad i Limhamn. Det var bråttom. De

hade sålt huset i Klagshamn och det var ont om lediga villor. Huset på Ankarsmedsgatan 14 var dock till salu.

– Det var förskräckligt! Mexitegel och tujor! Med stora baljor av Ölandssten framför husets entré. Hela trädgården var full av tujor.

Johan Gustavsson tog sig för pannan.

- Men vi gillade läget och tänkte att vi kunde knacka ned mexiteglet och putsa om huset. Men se det gick inte. Den förra ägaren hade tagit ned det yttersta skiktet av bränt tegel, isolerat med mineralull mot det gamla lerstensteglet och murat upp en ny fasad med mexitegel. Så det var bara att göra det bästa möjliga av situationen; putsa om tegelväggarna och slamma med kalk.

Byggt år 1895

Som nybyggt år 1895, hade huset en vitputsad fasad med listverk och profilerade hörn. En dubbeldörr och tidstypiska tvåluftsfönster med spröjs upptill, fullbordade den strama elegansen. Taket var av svart papp med klassiska trekantslister. Till det fina, nybyggda huset flyttade snickare Axel Otto Sandberg med hustru och fyra barn. Markområdet, som var en avstyckad del av gården och skatterusthållshemmanet Hyllie 14, kallades ibland ”Kladden” eftersom tomtarna var små.

När området var nytt, fick gatorna mycket enkla beteckningar. Ankarsmedsgatan hette ursprungligen A-gatan, men fick sitt nuvarande namn år 1927. De närliggande hette

B- och C-gatan ändrades till Bagaregatan och Cichelörsgatan. Snickare Sandberg bodde kvar på Ankarsmedsgatan i tjuogoett år. Huset beboddes därefter av gjutare, plåtslagare, träarbetare och fosfatarbetare. Limhamns industrier växte.

Nytt papptak

Mycket hade hänt när Johan Gustavsson och hans hustru Lena Edwall tog över hantverkarnas hus på Ankarsmedsgatan 14. Det visade sig exempelvis att 1900-talets tegeltak lagts direkt ovanpå det ursprungliga papptaket.

- Taket var dåligt isolerat och läckte värme. Det luktade illa också.

- Vi bestämde oss för att lägga ett nytt papptak. I samband med det behövde vi utöka volymen för att inreda sovrum. Jag ritade först en frontespis*) – men den godkändes inte av stadsarkitektkontoret. Då ritade jag och byggde två kupor i stället. Därefter plockade vi bort den gamla pappen, förstärkte takstolen och lade på ett nytt papptak. Det var extra viktigt att papptakets klassiska trekantslister lades rätt så att de kunde mötas i en spets uppe på takåsen.

Den enkla entrédörren från mitten av 1900-talet passade inte heller in i husets stil. Johan Gustavsson beställde en pardörr efter en gammal förebild. När han knackade bort

Ankarsmedsgatan 14, år 1898

teglet kring den befintliga dörren uppstod ett hål som passade den nya pardörren på millimetern. Eftersom de gamla dörr- och fönsteröppningarna ursprungligen hade försetts med välvda ovankanter (sk rullskifte) såg Johan till att muraren, som han hade anlitat, skar upp ett valv i mexiteglet och samtidigt skalade bort den mexisten som ramade in dörrar och fönster.

Det förhöjda blomsterbänkarna framför huset togs bort och ersattes med kullersten. En ny stentrappa i gammal stil byggdes upp.

Husets insida renoverades i omgångar. Johan ritade en vinkeltrappa mellan våningsplanen, byggde den för egen hand och satte ett litet takfönster ovanför. Det gav ett fint ljusinfall. Han flyttade väggar, lade om golv och byggde ett nytt kök. På husets plus-sida fanns en diskret tillbyggnad – ett förlängt garage med nytt badrum, tvättstuga och sovrum. Hustrun Lena lade ny gatsten framför huset och anlade den nya trädgården. Tujorna rensades bort – sånär som på en – så att ett äldre frukträd fick ljus och luft. En fin liten lekstuga byggdes som present till barnen.

Nya fönster, nya ägare

Efter tio års renovering var det dags att byta fönster – tvåluftsfönster med vardera två spröjs. Samtidigt hade Johan och Lena fått möjlighet att köpa en gammal gård på Österlen. De hann precis sätta de nya fönstren på plats innan det var dags att flytta igen. År 2016 såldes huset på Ankarsmedsgatan 14 till grannen. Det var till Kajsa Sundqvist och hennes man Henrik Sundqvist.

– Vi bodde i huset intill och hade följt deras arbete.

Berättar Kajsa Sundqvist, som är arkitekt och som varit bollplank inför insättningen av ett ateljéfönster mot trädgården. Nu tog hon hand om de nya fönstren på husets framsida. Hon linoljade dem och flyttade in. Tillsammans med maken, som är byggnadsingenjör, fortsatte hon renoveringen av delar av nedervåningens golv som drabbats av röta samt förlängde siktlinjen genom

Ankarsmedsgatan 14, år 2020

huset från köket till det renoverade sovrummet på bottenvåningen. De tog helt enkelt upp dörren till sovrummet i tillbyggnaden (det förlängda garaget) så att passagen till huvudbyggnaden blev ljus och fin. Den hade tidigare varit en ganska mörk del av huset.

Ägarbyte igen

År 2019 erbjöds Kajsa och Henrik nya jobb i Stockholm och sålde huset till Frida och Martin Montelin. De föll för charmen med huset.

- De förra ägarna hade gjort ett fint arbete, konstaterar Frida Montelin.

De har tagit fram byggnadens ursprungliga form och utseende. Vi hade aldrig köpt huset som det såg ut före renoveringen.

– Huset är rymligt och praktiskt med sju rum och gott om plats för oss som har tre barn. Flödet fungerar också bra med öppna ytor mellan kök, tv-rum och vardagsrum.

Trädgården är underbar! Frodig och grön med härliga frukträd, lekstuga och växthus.

*Sammanfattat av Ulla Hårde,
ordförande för Bevarandegruppen,
Limhamns Miljöförening*

*) Frontespis är ett förhöjt gavelliknande parti på en byggnad.

HJÄLP INOM BYGG?

Våtrumsbehörighet
Nybyggnation
Tillbyggnad
Tak och fasad

info@maintainbygg.se
www.maintainbygg.se

Maintain Limhamn

Underhåll - Produktion - Utbildning

ISO certifierade: ISO 9001:2008 • ISO 14001:2004

Glasbruksgatan 4, Limhamn • 040-10 01 95, 0760-31 15 50

Ring för
offert!

Your Peptide needs, from R&D to GMP Manufacturing,
PolyPeptide provides **Global Support** for a **Quality Solution**

 PolyPeptide
group

GLOBAL SUPPORT FOR A QUALITY SOLUTION

At PolyPeptide, going for extra mile with our customers is a priority. Highly global customer feedback, capacity to create fast custom tailored solutions, and the resulting low lead time, are some of the benefits that you could only expect from a world leader in peptide manufacturing.

Our clients success is our primary goal, with a proven high success in producing cost effective proprietary and generic cAMP/gate peptides for the pharmaceutical and neuroscience industries.

We have been collaborating with our customers and based on transparency and an approach to partnership which ensures that we provide **global support for a quality solution**.

www.polypeptide.com

Sales contacts:

France +33 390 790 879 • Sweden +46 40 356 200 • USA +1 310
782 3566 • BELGIUM • FRANCE • INDIA • SWEDEN • USA

Vad händer med silorna i Limhamn?

Skisser av Hans Olsson och Olov Tyrstrup

Alltsedan NCC för ett antal år sedan presenterade spektakulära tankar kring hur de Q-märkta silorna borde bevaras, har diskussionerna fortsatt:

De skulle bevaras, och utvecklas till bostäder. Inte rivas! Allt enligt detaljplanen.

Danmark och Sverige, men var nog en del i startskottet för ett bevarande.

Allt eftersom tiden gått, har i stort sett hela hamnområdet bebyggt, och silorna står, i delar, fortfarande kvar. Ett anskrämligt arv, bör rivas, enligt en del. En skandal att inte dessa tydliga landmärken bevaras tycker andra.

NCC, som var ansvariga i första skedet sålde marken till ett annat bolag inom sin egen grupp. Där fanns inte samma tankar, och projektet lades på is.

Nästa ägare blev Trianon, som i höstas sålde 50% av ägarskapet till Lernacken Fastigheter.

Nu förändrades hela konceptet med byggnation utifrån befintliga silons, och man ansökte om rivningstillstånd, för att uppföra

Branschaktuellt

Redan 2013 utformades en idé av två limhamnsarkitekter i skönhetsrådet: Olov Tyrstrup och Hans Olsson. Idéerna var inte revolutionerande, finns genomförda både i

nya byggnader med alternativ utformning. Förutsättningar för rivningarna är enligt stadsbyggnadskontoret, att tillräckligt mycket av kulturhistoriska värden bevaras. Materialval, volym, runda former industriell karaktär etc. skall spegla ursprunget.

När detta skrivs pågår ett detaljplanarbete för att finna ut hur de historiska värdena bäst bevaras. Tills dess får vi leva med resterna av ett klassiskt gammalt landmärke i Limhamn.

Silorna idag. Foto: Pernilla Wästberg

Christer Grimshorn

Limhamns FISKRÖKERI

Stor sortering av Färsk/Rökt fisk, Skaldjur & Delikatesser.

Restaurang

Välkomna!

Strandgatan 17 B, Limhamn, Tel: 040-15 24 70

www.limhamnsfiskrokeri.se

**Butiken för både
proffs och amatör!**

Förnya hemma!

Vi har allt du behöver!
Vad sägs om färg,
tapet, golv, poolkem,
järnvaror och mycket
mer? **Välkommen!**

Tofra Färg

LIMHAMN: Gustavsgatan 34.
Telefon: 040-15 29 00.
Öppet: Vard 7-18. Lör 9-14.
www.nordsjoidedesign.se

Nordsjö
Idé&Design

Kvarteret Hägern, en ny bostadslösning på Limhamn

Limhamn står verkligen under en ny expansiv tid och förändring. På mindre än tio år har Limhamns gamla industriområde snart helt ersatts av ett ännu större bostadsområde. Även i kärnan av Limhamn har förtätningsbehovet gett nya utrymmen för bostäder. Större tomtarealer har styckats av och nya flerfamiljshus har trängt sig in på dessa tomter. Även i gatuhusmiljöerna har man byggt samman mellanrum på sina ställen. Mitt emot Linnéskolan på den nu rivna Linnékyrkans område har man här i kvarteret Hägern rest tio nya radhus. Planerna var från början att man ville bygga tolv radhus på denna yta. Hela byggtiden har föregåtts av strider där grannarna fruktat för stor påverkan i området. Man överklagade byggplanerna utan att vinna gehör i ärendet. Det fanns redan från början delade åsikter mellan Limhamnarna till utvecklingen i detta område.

Det är ingen ny sak att problem dyker upp då orter expanderat för mer utrymme och förändringar. Många uttrycker också sitt stora missnöje med att inte ha inflytande nog i sådana här processer. Givetvis ger påverkan i kända miljöer en hel del blandade känslor. Antalet Limhamnare har stigit till nya rekordhöjder och generationsskiftningarna har inte längre samma förankring bakåt. Detta är kända faktorer som hör samman med förändring.

Tittar vi i backspegeln för området så kan vi konstatera att här uppe vid Backegatorna kring kvarteret Hägern låg många odlingslyckor förr i tiden. Intill låg Jeppes stora åker som inga elever på Linnéskolan fick snedda över utan risk för påföljd. På kyrkotomten låg en gång en äng och vintertid kunde ungdomarna åka kälke ner för Backegatorna utan bebyggda hinder i den utsträckning vi ser i dag. Mycket har förändrats på mindre än ett sekel. Odlingslyckorna som det fanns gott om på Limhamn försåg hushållen med frukt-, grönsaker och rotfrukter. Två världskrig som fått många att stå i potatiskön orsakade att egna hemshusens trädgårdar uppodlades så mycket det gick och här kunde man bland finna både kaninavel och duvslag. Limhamnsgårdens ägor och odlingar var ett viktigt inslag på den tiden liksom de många kolonierna runt om på Limhamn.

Linnekyrkan

På Limhamn var frikyrkorna ett dominerande inslag. Alla hade inte en egen kyrkobyggnad, men Wesleykyrkan fanns där den fortfarande står i hörnan Kalkbrottsgatan/Linnégatan. På Malmborgs parkeringsplats låg en gång Taborkyrkan. Några rester efter detta kyrkoområde kan man se i den kedjeinhägnad som fortfarande finns ut

Linnékyrkan

mot Idrottsgatan. Missionsförsamlingen satsade på sin Linnékyrka som uppfördes på 1970-talet och invigdes 1974. Tomten den står på är 2,5 ha mark. På den tiden hade skolorna en hel del arrangemang tillsammans med församlingarna. Det kunde gälla skolavslutningar, firandet av kristna högtider och fritidsaktiviteter.

Den allt mer profana utvecklingen gjorde att frikyrkorna snart fick se över sina yttre behov och kostnader. Missionsförsamlingen med Linnékyrkan har sina rötter i Evangeliska Missionsförbundet och i det arbete R. F. Berg startade och som kom att bli Taborkyrkan med tiden. Dessa båda frikyrkor kom snart att gå samman med en mer ekumenisk inriktning och man insåg också att man stod med en kyrka för mycket. Fukt och mögel

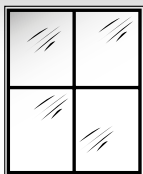
tycks ha varit de avgörande anledningar till att man valde att avyttra Linnékyrkan för vidare verksamhet. Anläggningen avkristnades och såldes med sin stora tomt till ett byggföretag.

Jag har sedan 2017 kunnat följa utvecklingen i kvarteret Hägern från mitt köksfönster och mina vandringar runt Limhamn. Det är alltid något speciellt att se en grävskopa sätta tänderna i en byggnad där det också finns en historia tillbaka. Det är ingen tvekan om att dessa nya radhus som växt upp här har sin speciella karaktär och målgrupp. Liksom alla nykomlingar så kommer säkert även dessa att hälsas välkommen när byggdammet har lagt sig.

Text och foto Robert Wahlström Harr

GLASMÄSTERIARBETEN

Allt
i
Glas

- Reparationer • Isolerglas
- Butiksfönster • Specialglas m.m.

För personlig service kontakta Peter Magnusson

0708-15 67 41

Limhamnsvägen 111-113, Limhamn

E-mail: alltiglas@telia.com

www.alltiglas.se

Håll Limhamn rent

Sedan maj 2018 har den lokala skräpplockargruppen Håll Limhamn rent plockat upp skräp i naturen kring Limhamn. Resultatet är nästan skrämmande: över 2 ton skräp. Och gruppen behövs tyvärr fortfarande.

Anette Hallström är dansk och tog initiativet till gruppen efter hon flyttade till Limhamn i augusti 2017. Gruppen startade med två medlemmar och nu, tre år senare, har gruppen 600 medlemmar varav många är aktiva när Anette arrangerar gemensamma plock. Fram till nu har det varit 25 evenemang.

”Det som driver oss är en stor kärlek till naturen. Vi ser hur människor fortfarande

slänger skräp och känner att vi måste ge naturen lite städhjälp. Kommunen klarar inte av de stora mängder skräp som ligger överallt”, säger Anette.

Limhamn skräpas ner av plast, fimpar, cigarettförpackningar, godispapper, våtservetter, metallburkar, flaskor och numera också munskydd. Saker som inte hör hemma i naturen.

På grund av Corona har gruppen pausat de gemensamma skräpplocks-evenemangen, men Anette hoppas att läget tillåter att de återupptas snart. Därför välkomnar hon också initiativet från Limhamns Miljöförning om ett samarbete i maj 2021.

Du kan hitta Facebook-gruppen ”**Håll Limhamn rent**” här: <https://www.facebook.com/groups/rentlimhamn>. Gruppen har fått lite donationer till material, men uppmanar alla att ta med egna handskar, skräpplockare och påsar till evenemangen.

Foto: Anette Hallström

Babas
Krogen ★
På Limhamn

Järnvägsgatan 37 på Limhamn • Tel: 040-15 77 91

Bakgårdar på Limhamn

Uttrycket kanske har en dålig klang. En del kanske tänker på gamla tiders bakgårdar med stinkande utedass och soptunnor dit inget solljus nådde. Dessbättre har tiderna förändrats även om makthavarna åter börjat ”tänka tätbebyggelse”. Jag vill med mina bilder visa några moderna bakgårdar från 2000-talet på Ön i/på Limhamn. Att bilderna är från sommartider gör ett grönt och kanske lätt överdrivet pittoreskt intryck - men varför inte - så var verkligheten!

Mästerlotsen Sundholmsgatan - Blommande träd och cykelparkering

Kompassrosen Båbyggargatan - Grön idyll.

Kronolotsen Sundskajen - Lavendel och flera uterum.

Kompassrosen Båtbyggargatan - Färgglada fasader

Limhamns Folkets Park

Limhamns folketspark för hundra år sedan

I Malmö stads detaljplan 5637 står att läsa om hur området vid Hyllie Kyrkoväg intill Limhamns förra Folkets Hus (det som vi i Limhamn kallar Zober) ska förändras. Förslaget innebär att befintlig industrimark, som nu bland annat består av bilverkstäder, ska omvandlas och förtätas med bostadsbebyggelse, både flerbostadshus och småhus i 2-4 våningar. Vidare meddelas att någon form av centrumverksamhet ska inrättas i den befintliga industribyggnaden.

Planen innehåller även skydds- och bevarandebestämmelser för att skydda kulturhistoriskt värdefulla byggnader (gamla Folkets Hus och en äldre parvillan).

Denna mark har en historik som inte många av dagens Limhamnare känner till. Här är historien om Limhamns Folkets Park!

Limhamns folketspark för hundra år sedan

Det var bättre förr, det hör man ofta. Men var det så? Ja, om vi jämför 2020 med åren innan så håller nog många med. Men om vi går 100 år tillbaka - hur var det att leva i Limhamn då? På det "Glada 20-talet"!

Åtskilliga var industriarbetare och jobbade i de många fabriker som fanns här. De allra flesta hade sin utkomst inom cementtillverkningen, antingen i Kalkbrottet eller på Cementfabriken. Men det kunde också vara på snickerifabriken, glasbruket, gödningsfabriken mm. Det var långa arbetsdagar, ofta i dålig arbetsmiljö inomhus.

Då längtade man kanske till lördagskvällarna när man kunde roa sig i Limhamns Folkets Park. Den låg i anslutning till Limhamns Folkets Hus nr 2, det som i dagligt tal kallas Zober. Närmare bestämt i hörnet Birger Jarlsgatan/Hyllie Kyrkoväg. Parken invigdes 1906 och var i bruk fram till 1947.

Vad kunde då parken erbjuda för muntrationer? Man hade införskaffat några gungor och en kraftmätare och så fanns där en populär dansbana. De första åren var det mycket populärt med uppträden av bondkomiker, mest efterfrågad var den folkkäre Gören frau Hyllie som vissa år kunde uppträda mer än 50 gånger!

Man införskaffade senare en begagnad karusell från Malmö Folkets Park, men det

Zober idag. Foto: Roland Öhrstrand

var inget bra beslut. Den gick nämligen sönder hela tiden och åstadkom mer utgifter än inkomster.

Naturligtvis hade allehanda lotterier, chokladhjul och spel sin dragningskraft på besökarna. Även tärningsspel och pilkastning lockade, och det var ofta lång kö till skjutbanan.

Ett lustigt lotteri kallades "Gissa tiden". Det gick till så att en väckarklocka drogs upp och lades i en låda, sedan satte polisen sitt sigill därpå som plombering. Den som gissat rätt tid som klockat stannat på när lådan öppnades en vecka senare vann!

Under 1930- och 1940-talen turnerade många av Sveriges populäraste artister runtom i landet och flera av de stora kom även till Limhamn. Sålunda uppträdde här den tidens största stjärnor som Sickan Carls-

son, Lasse Dahlkvist, S-O Sandberg och Ulla Billqvist. Det berättas att Sickan var så ung att hon hade sin mor med som sällskap!

Limhamns Folkets Park hade i början på 1940-talet omkring 40 000 besökare per år. Därefter minskade antalet drastiskt och 1945 beslutade man sälja Folkets Hus, med park och allt.

Anledningen var flera. Huset hade blivit för litet och omodernt. Det saknades till exempel toalett inomhus. Det bestämdes att ett nytt Folkets Hus skulle uppföras. Men det dröjde 10 år innan nuvarande Folkets Hus på Linnégatan invigdes. Dessvärre utan park! Det var kanske inte bättre förr, men det var annorlunda

Roland Öhrstrand

FLENHAGS Reklam

TRINDELVÄGEN 12, 216 11 LIMHAMN

TEL 0708-15 99 44

MAIL: NOBBE@OCEANWOOD.SE

Vattenverkstaden på Limhamn

På spaning efter liv i Öresund. Foto: Carl Henrik Hagéus

Lördag och söndag den 1-2 augusti besökte vattenverkstaden hoddorna och Kåsehamnen på Limhamn. Vi fick då möjlighet att lära oss mer om djur- och växtlivet i Öresund. Besökarna var välkomna att ta på sig vadarbyxor och stövlar och med håvar och vattenkikare gå ut i Öresund och kika efter vattenlevande djur och växter.

De djur och växter vi fångade togs upp till ett akvarium där vi kunde studera dem noggrannare. Vi såg tångsnällan - liknar en 5 cm lång ål som är släkt med sjöhästen där pappan föder ungar, strandkrabban - en liten krabba som ömsar skal fem gånger per år, tångräka, sandräka, pungräka, hjärtmussla, örönmanet, horngåddeyngel, smörbult,

strandstubb, stor- och småspigg, havstulpaner, vattengråsuggor och havsborstmask som lever i sanden på havsbotten.

Vattenväxterna vi såg var ålgräs, blåstång, sågtång och gaffeltång även kallad snärjtång.

Det fanns en läshörna med böcker om havet och för de minsta fanns det möjlighet att blåsa såpbubblor. Det var roligt och lärorikt att lära sig mer om djur och växtlivet i Öresund. Det var också roligt att vi hittade så många olika livsformer i vattnet utanför Limhamns strand. Låt oss alla tillsammans hjälpas åt att bevara en frisk och hälsosam havsmiljö.

Carl Henrik Hagéus

Minnesord över Hans-Åke Arenklo och Carla Bodewall

*Carla Bodewall och Hans-Åke Arenklo framför det prisbelönda huset.
Foto: Ulla Hårde*

Coronapandemin har drabbat många. Så också Hans-Åke Arenklo och hans hustru Carla Bodewall som avled i Covid-19 i slutet av 2020.

Hans-Åke var med i Limhamns Miljöförenings styrelse sedan 1987. Först som kassör, sedan revisor och slutligen revisorssuppleant. Hans-Åke var en man med starka åsikter, även om de inte alltid delades av andra. Carla var också medlem och engagerad i föreningens arbeten.

Hans-Åke hade en något brokig uppväxt i Malmö. I gymnasiet träffade han klasskamraten Carla från Ribersborg. Efter sina utbildningar och påbörjade arbeten köpte de Villa Lindås på Vikingagatan 46. Genom den vackraste grindporten på Limhamn kom man in i den stora vackra trädgården. Delvis anlagd, delvis vildvuxen. Så inbjudande att ett trädgårdsprogram i TV spelades in där.

Hans-Åke hade en matematisk begåvning, Carla hade en konstnärlig.

Hans-Åke kom tidigt in i datavärlden och började på SAS på Kastrup. Då cyklade han flitigt till Limhamnsfärjan som tog honom till Dragör och vidare med sin där stående bil till jobbet. Hans-Åkes positiva inställning

till Danmark grundlades där. Han engagerade sig således i hur den fasta förbindelsen till Kastrup skulle utformas. Främst med en tågtunnel mellan Malmö C och Kastrup med tio minuters resa. Dataarbetena fortsatte sedan på Gambro, Alfa Laval och Baxter. Med sina matematiska insikter konstruerade Hans-Åke, på eget initiativ, en ny industriell kommunikationsteknik. Den patenterades och utnyttjades brett under namnet SattBus inom Alfa Lavalkoncernen i många år.

De flesta kvällarna och veckosluten ägnade Hans-Åke till att i sitt hem hjälpa ungdomar med läxorna i matematik. Ett stort antal elever till Hans-Åke är säkert tacksamma, senare i sina liv, för hans intresse, stöd och engagemang i deras utbildning. En del av Hans-Åkes och Carlas lön för mödan erhöles senare när de blev inbjudna till elevernas fester efter studentexamen.

Hans-Åke och Carla var äkta djurvänner. De hade genom åren ett antal olika par av hundar, från riktigt stora till mindre. Ett litet gulligt uttryck för det var att de gjorde en tittöppning i staketet så deras hundar kunde se vad som hände ute på gatan. Hans-Åke och Carla var även medlemmar i föreningen

Djurens Vänner där Hans-Åke satt i dess lokala styrelse.

Hans-Åke och Carla hade ytterligare en bisyssla, nämligen biodling. Med 15 bikupor var de till gagn för deras trädgård. Dessutom är säkert, inte minst, alla trädgårdsägare på Limhamn och i Bellevue tacksamma för att deras växter blivit pollinerade av Hans-Åkes och Carlas bin. Hur många har inte köpt eller fått Carlas slungade honung?

Emellertid, åren gick så att sjukdom och krämpor gjorde sig påmind. Därför beslöt de att flytta till en lägenhet på Potatisåkern. Så också med Hans-Åkes alla böcker...

När de skulle sälja sin villa valde de verkligen ut en köpare som kunde uppfylla deras krav och önskemål om att bevara husets stil och den fina trädgården. När den utvalde köparen hade planer på renovering och utvidgning av huset gjorde Carlas konstnärliga ådra sig påmind. Som tidigare inredningsarkitekt ritade hon ett dubbelt så stort hus med de karakteristiska dragen från deras gamla. Köparen följde ritningarna till punkt och pricka. När det nya huset stod färdigt nominerades det till Limhamns Miljöförenings Bevarandepris vilket ägaren tilldelades år 2008.

Även om den stora branden på Potatisåkern år 2007 inte drabbade Hans-Åke och Carla

direkt fann de för gott att flytta därifrån. Valet föll på en lägenhet på Ribersborg, i huset bredvid det hus Carla växte upp i. Cirkeln var sluten och de utvecklade också där umgänge med flera grannar. Hans-Åke matade flitigt fåglarna i omgivningen, vilket dock inte alltid föll i så god jord. Efter inflyttningen kom bostadsrättsföreningen på att förvandla den gamla piskvinden på tionde våningens södra gavel till en gäst- och festlägenhet. Då skred Carla in och fick utlopp för sin kreativitet. Hon projekterade, ritade och ledde arbetet med entreprenören med fast hand, och det inom fastställd budget! Husets innevånare och deras gäster, har därefter kunnat njuta av lägenheten och den stora altanen med bedårande utsikt över Malmö.

Åren gick därefter till 2020. Hans-Åke och Carla fick allt tätare hjälp av hemtjänsten som fungerade utmärkt. Pandemin kom och som sjuklingar stod de dock emot ända till i slutet av december då de båda insjuknade i Covid-19. Det blev för mycket för dem varefter de avled med en veckas mellanrum. Hans-Åke blev 79 och Carla 78 år.

Limhamns Miljöförenings styrelses och medlemmars tankar går till Hans-Åke och Carla med deras intressanta liv på Limhamn.

Styrelsen och Per-Erik Mases

Styrelsen 2020

Ordinarie ledamöter:

Christer Westesson sekr.	Sarvgränd 2 F, 216 12 Limhamn	0708-777663
Tina Mörnstam	Sannagatan 15, 216 17 Limhamn	0733-514450
Carl Henric Hagéus	Caritasgatan 1, 216 18 Limhamn	040-159391
Christer Grimshorn	Tegnérgatan 43, 216 14 Limhamn	0705-924623
Sven-Erik Mauritsson	Gunnarstorpsgatan 23, 216 22 Limhamn	0705-402305
Roland Öhrstrand	Sidbäcksgård 4, 216 20 Malmö	0700-916119
Ann-Christin Hansson, kassör	Gamla gatan 6, 216 12 Limhamn	040-89200
Roland Strömblad	Sundskajen 2 A, 216 13 Limhamn	

Suppleanter:

Vakant

Adjungerade ledamöter:

Berit Carlsson Västra	Bernadottesgatan 30, 216 12 Limhamn	040-155685
Per-Erik Mases	Bülöw Hübés Väg 9 B, 216 18 Limhamn	0703-926611
Lisbeth Enander	Lotshusgatan 5, 216 41 Limhamn	0768-870381

Revisorer:

Peter Ludwig	John Lundvallsgatan 70, 218 31 Bunkeflostrand	040-510444
--------------	---	------------

Revisorssuppleant:

Hans-Åke Arenklo	Avliden december 2020	
------------------	-----------------------	--

Valberedning:

Vakant

Bevarandegruppen sammankallande:

Ulla Hårde, journalist	Rosenstigen 8, 216 19 Malmö	0707-770617
------------------------	-----------------------------	-------------

Övriga ledamöter bevarandegruppen:

Agneta Sallhed Canneroth, landskapsarkitekt.
Anders Reinsnert, tidigare stadsantikvarie i Malmö Stad
Ulrika Altenborg, fastighetschef för Stena Fastigheter
Eva Dalin, limhamnshistoriker
Anna-Margrethe Thagaard, arkitekt

Hedersmedlemmar: *Christina Ringsberg (nr 7), Gunlög Banck (nr 6 f.d. Åkesson, utsågs 1988), Berit Linse (nr 11).*

Avlidna Hedersmedlemmar: *Sven Rosendahl (nr 1, utsågs 1983), Gerhard Larsson (nr 2, utsågs 1983), Karl Hansson (nr 3), Carl Henrik Juhlin (nr 4), Sture Silow (nr 5), Olle Bunte (nr 8, utsågs 1993), Sten Runerheim (nr 9 utsågs 1994), Karin Wahlkvist (nr 10 utsågs 2005).*

Ekonomi

Resultaträkning 2020-01-01--2020-12-31

<i>Intäkter</i>		<i>Kostnader</i>	
Försäljning	29 365,00	Bokkostnader	- 5 125,00
Medlemsavgifter	22 460,00	Bevarandepris	0
Annonsintäkter	9 650,00	Förrådshyra	624,00
Gåvor	200,00	Trycksaker	22 268,00
Ränta	0	Försäkring	2 529,00
Bidrag	0	Porto/Pg-, bank-avg	3 508,00
Övrigt	0	Hoddor	0
		Hemsida	280,00
Summa intäkter	61 675,00	Lämnade bidrag	0
		Personal	0
		Medlemsavgifter	676,00
		Övrigt	500,00

		Summa kostnader	25 260,00

		Årets resultat	36 415,00

Balansräkning 2020-12-31 2019-12-21

<i>Tillgångar</i>	2020-12-31	2019-12-21
Bank	129 582,77	118 740,77
Fordringar	1500,00	0
Summa tillgångar	131 082,77	118 740,77

Skulder och eget kapital

Balanserat resultat	93 565,77	82 167,40
Årets resultat	36 415,00	11 398,37
Skulder	1 102,00	25 175,00
Summa Eget kapital	131 082,77	118 740,77

Limhamn i januari 2021

Reviderad

Peter Ludwig

Annonsplatser säljes
Vill du ha en annons i nästa års årsskrift?
Kontakta Christer Westesson, tel 0708-777663
eller Sarvgränd 2 F, 216 12 Limhamn.
lmfinfo@gmail.com

Du glömmmer väl inte betala medlemsavgiften!

Medlemsavgift: Enskild 100 kr, Familj 130 kr

BankGiro: 237-4262

Skriv namn och adress på inbetalningskortet
alternativt i meddelanderutan vid internetbetalning,

för Familjemedlemskap ange även antal familjemedlemmar!

Limhamns Miljöförening

E-post: lmfinfo@gmail.com

Hemsida: www.limhamn.org